

Ankara'daki Üniversite Kütüphanelerinde Sosyal Medyanın Kullanımı

Sosyal medya; internet, web siteleri, çoklu ortam uygulamaları, etkileşimli yayıncılık gibi içeriklerin, sayısal veriye dönüştürülüp bilgisayar ağları üzerinden herhangi bir noktadan noktaya her an iletilebildiği; çok sayıda doküman, görüntü, ses ve metni çeşitli yollarla birleştirerek sunma yetisine sahip bir medya alanıdır. (Toğay et al., n.d.)

Aynı anda birden fazla yerde erişilir olmayı sağlayan sosyal medya, akademik kütüphanelerin fakültelerle, personellerle ve öğrencilerle iletişimi güçlendirmektedir. Ayrıca sosyal medya kütüphane etkinliklerinin ve hizmetlerinin duyurulmasında da yardımcı olmaktadır.

Sosyal medyadaki sohbetler ile de kullanıcıların ihtiyaçları, istekleri daha iyi anlaşılabilir.

Kullanıcı geri bildirimlerini alabilmek, kütüphane kullanıcılarına mekandan bağımsız olarak erişebilmek, önemli olayları, hizmetleri ve haberleri duyurmak, kullanıcılarla işbirliğine giderek koleksiyon geliştirmek, yeni oluşturulan ya da mevcut koleksiyonun kullanımını artırmak, diğer kütüphane ve kütüphanecilerle iletişim kurabilmek sosyal medya araçlarının kütüphanelerde kullanım sebepleri arasında sayılabilir.

Sosyal medyanın koleksiyon yönetim aracı olarak görülmesi fikri her geçen gün artmaktadır. Öğrenmek ve öğretmek sosyal medya için yüksek bir öncelik değildir. Fakat kütüphanecilerin bu konuda kendini geliştirmesi ve bilinçlenmesi ile önümüzdeki yıllarda bu öncelik önem kazanacaktır. Facebook, Twitter, Google+, Instagram, YouTube, Pinterest, Tumblr gibi sosyal medya araçları kütüphaneler ve kullanıcıları arasındaki iletişimi arttıran platformlardır.

Birçok kütüphanenin yukarıda bahsedilen Facebook, Twitter, Google+, Instagram, YouTube, Pinterest, Tumblr gibi mevcut hesabı ve buralarda iyi kötü paylaşımlar yapılmaktadır. Ancak bu paylaşımların kaçınılmaz olarak kullanıcılara ulaşmakta ya da ne derece etkin olmaktadır?

Kütüphanelerin facebookta neler paylaşabileceğini iki başlıkta belirtebiliriz (King, 2015):

- Kütüphanede neler oluyor, yakında ne olacak yapılacak, konferans, seminer vs. ve son zamanlarda neler olduğunu belirten paylaşımlar yapılmalıdır.
- Eğlenceli şeyler. Şen ve eğlenceli mesajlar içeren postlar paylaşılmalıdır.

Ayrıca facebook'un sunduğu küçük anket yapma imkanı ile de kullanıcılar ile etkileşime geçip, kütüphane için yeni yapılacak bir uygulama hakkında kullanıcıların fikri de bu yolla alınabilir. Bunlara ek olarak kütüphaneler otomasyon programlarını facebook'a entegre ederek kullanıcılarına facebook üzerinden tarama imkanı sunmaktadır.

Twitter, kütüphanelerin kendilerine yer bulabileceği ve hizmetleri pazarlayabileceği bir başka sosyal medyadır. Twitter, daha çok şuan olan aktivite, haberlerin bildirimlerini yapmak için kullanılır. İnsanların ne yaptığının ve ne düşündüğünün takibinin yapılabileceği bir ortam olmasının yanında size toplum profili hakkında da bilgi verdiği bir gerçektir.

Bir şeyler hakkında hızlı bilgi edinmek istenildiğinde başvuru kaynakları arasında olan YouTube aracılığıyla da kütüphaneler hizmetlerini dış kullanıcılar da rahatlıkla sunabilmektedirler. Kütüphanede gerçekleştirilen etkinlikler, eğitimlerin videoları YouTube aracılığı ile birçok

kullanıcıya ulaşmaktadır. Ayrıca kütüphanelerin gerçekleştirdiği kullanıcılarına yönelik eğitimleri de burada yayınlarak dış kullanıcılarına da hizmetlerini sunabilmektedir.

Eğlenceli bir sosyal ağ olan instagram fotoğrafların ve 3-15 sn uzunluklarında olabilen videoların paylaşıldığı bir ortamdır. Paylaşılacak her bir fotoğraf veya videoya keywords hashtaglar ekleyebilirsiniz. Bu da sizin paylaşımlarınızı bulunabilir hale getirmektedir.

Bu araçlara ek olarak bloglar da kütüphaneler ve kullanıcıları arasında önemli rol oynayan sosyal medya araçları içerisinde sayılabilir. New York Public Library'nin çatısı altında çalışan Lauren Lampasone'ye göre kullanıcılara ilgi alanlarına göre bloglara katkı sağlama serbestliği verildiği takdirde bazı insanlar daha üretken olurlar. Örneğin , New York Public Library'nin 150 blog yazarı bir yılda, 180 farklı konuda, 810 adet blog yazmıştır. Kütüphaneciler bu içeriğin oluşturulmasında en büyük rolü üstlenmiştir.

Günümüzde kütüphanelerin kullanabileceği birçok sosyal medya araçları mevcuttur. Ancak bu çalışmada araştırmalarımız ve gözlemlerimiz sonucu en çok tercih edilenlere değinilmiştir. Kütüphanelerin paylaşabileceği içerik olarak yeterli malzemesi bulunmaktadır. Bunları ortamın gerekliliklerine uygun olarak paylaştığı takdirde kullanıcıları ile istenilen iletişimi sağlayabilir. Çünkü artık sosyal medyada var olmak yetmemekte ve etkin bir iletişim sağlamak gerekmektedir ki bu ortamlarda hizmetlerimiz de anlam kazansın.

Sosyal medya araçlarının kütüphane ve kütüphaneciler için faydalarını ise şöyle sıralayabiliriz:

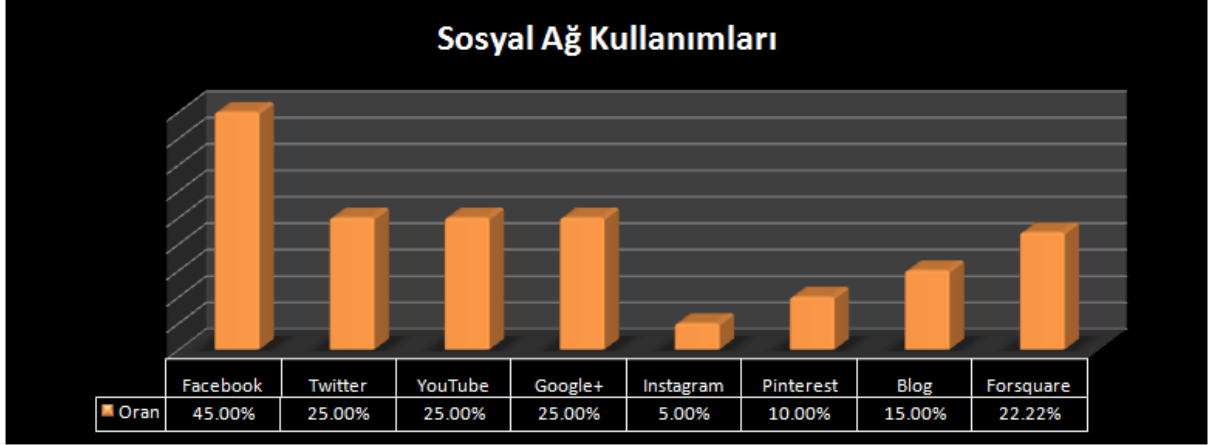
- Kütüphane hizmetlerinin duyurulmasında kullanıcılarla direkt olarak iletişime geçmeye olanak sağlamak
- Kütüphanenin mevcut birimlerinin birbirleriyle iletişimini artırmak
- Kütüphanenin içerik kullanımını artırmak
- Kütüphanecilerin kendilerini bu konuda eğitmelerini ve geliştirmelerini sağlamak

Bunların yanı sıra kütüphanelerde sosyal medya araçlarının kullanımında bazı zorluklarda da karşılaşılabılır. Bu sorunların başında teknik altyapı yetersizliği gelmektedir. Ayrıca sosyal medyanın takibi ve içerik oluşturmak ciddi bir zaman alacağından personel görevlendirmesi de önemlidir. YouTube gibi sosyal medya araçlarında paylaşım yaparken telif haklarını da göz önünde bulundurmak ve bunlara göre paylaşım yapmak gerekmektedir. Kütüphanelerim sosyal medya hesaplarının takipçi ve beğeni sayıları da önemlidir. Bu sayıları artırabilmek için kütüphane ve kütüphanecinin yeterli donanıma sahip olması şarttır. Bir bakıma kendi markasını yaratması gerekir.

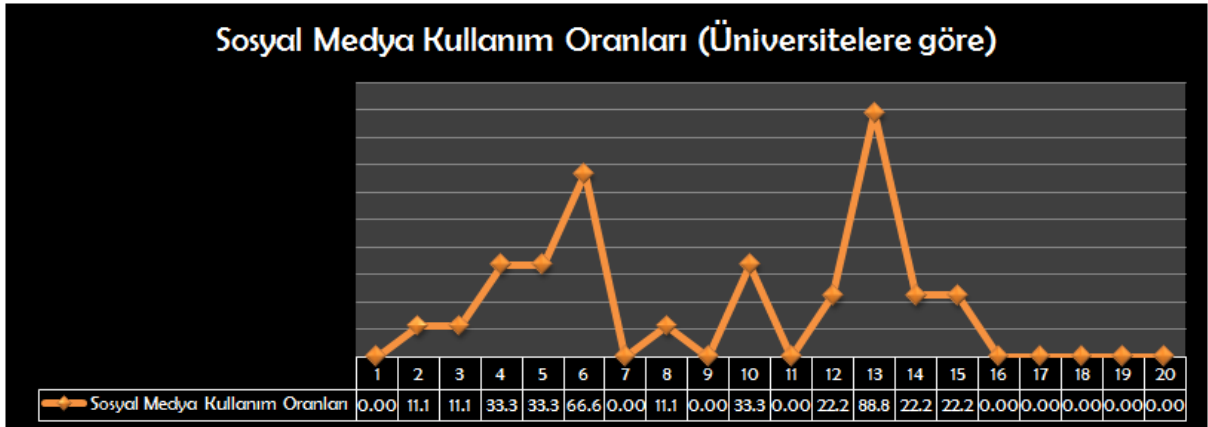
Çalışma kapsamında Ankara'daki üniversite kütüphanelerinin sosyal medyadaki paylaşımları içerik olarak yukarıda bahsedilen hususlar doğrultusunda incelendiğinde şu sonuç ortaya çıkmıştır. Sadece 4 üniversite kütüphanesinin zengin içerik, fazla takipçi ve beğeni sayısı, güncel ve eğlenceli paylaşımlar konularında kendilerini geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca bu içeriklerin Türkçe ve İngilizce olmasına da özen göstermişlerdir. Diğer üniversite kütüphanelerinin ise düzenli olarak paylaşım yapmadığı ve kullanıcılarla etkileşiminin olmadığı saptanmıştır.

Bütün bu yazdıklarımızdan yola çıkarak Ankara'da bulunan 8'i devlet, 12'si vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 20 adet üniversite kütüphanelerinin sosyal medya varlıkları incelenmiştir. Bunlardan 9 adet üniversite kütüphanesinin sosyal medya hesapları bulunmamaktadır. Geriye kalan 11 kütüphanenin tamamı en çok facebook hesabını aktif olarak kullanmakta ve Ankara'daki Üniversite

kütüphanelerinde bu oran %45'tir. Sırasıyla Twitter, Youtube ve Google+ kullanım oranı %25, foursquare %22, blog %15, pinterest ise %10 oranda kullanılmaktadır. Tumbler ise Ankara'daki üniversite kütüphaneleri tarafından tercih edilmemektedir.

Yapılan analiz çalışması sonucunda oluşturulan yukarıdaki tabloda Ankara'daki üniversite kütüphanelerinin farklı sosyal ağlarda bulunan hesap sayılarına bakılmıştır. Her bir üniversite numaralandırılarak değerlendirilmeye alınmıştır. Buna göre Ankara'daki üniversite kütüphanelerinin sosyal medyayı kullanım oranlarının düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- Burkhardt, A. (2010). A guide for college and university libraries. *College & Research Libraries News*, 10–13.
- How Libraries Are Using Social Media | American Libraries Magazine. (2013). Retrieved October 14, 2015, from <http://americanlibrariesmagazine.org/2013/07/16/how-libraries-are-using-social-media/>
- King, D. L. (2015). Landscape of Social Media for Libraries. *Library Technology Reports*, 51(1), 10–15. Retrieved from <http://0-search.ebscohost.com/millennium.itesm.mx/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=100279059&lang=es&site=eds-live&scope=site>
- Toğay, A., Erdal Akdur, T., Cihan Yetişken, İ., Bilici, A., Üniversitesi, G., Teknoloji Eğitimi Bölümü, E., ... Öğrenme Topluluğu, D. (n.d.). Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi The Usage of Social Networks in Education Processes: A Vocational High School Experience.
- Use of social media by the library current practices and future opportunities Why study social media in the library? (n.d.).